

Dato: 27. maj 2015
Til: HB møde den 10. juni 2015
Sagsbehandler: Annette Eigaard, 31 19 32 42, aei@dn.dk

SEKRETARIATETS INDSTILLING TIL:

DN's adgangspolitik

Velkommen i Naturen

Nærhed til naturen
Brug naturen med omtanke
Adgang er for alle – men ikke altid
Adgang ved vandet
Adgang i skovene
Adgang i det åbne land

Nærhed til naturen

Naturoplevelser giver mennesker livskvalitet, sundhed og naturoplevelser. Et liv i det fri er en del af en sund opvækst, som giver mennesker et nært forhold til naturen og fremmer forståelsen for, hvorfor det er nødvendigt at beskytte naturen som et fælles gode.

Flere danskere skal derfor have mulighed for at opleve, bruge, forstå og hjælpe naturen. Nærhed til naturen er både noget fysisk og aktivt, noget følelsesmæssigt, og noget der skaber viden. Vi skal med andre ord kende naturen og beskytte naturen med både krop, hjerte og hjerne.

Der er en stor forskel på at færdes i natur, der er tilrettelagt med faciliteter til brugerne, og at færdes i vild natur, som kræver, at brugeren har særlige færdigheder. Den tilrettelagte natur er tilgængelig for alle, mens det at opleve den vilde natur kræver, at brugerne kan navigere i naturen uden hjælp. Store landskaber med vild natur giver særlige oplevelser, og det er vigtigt, at der både er områder, hvor uerfarne brugere hjælpes på vej, og områder, som kan opleves uden stier, skilte, foldere eller naturvejledere.

Danmarks Naturfredningsforening mener at

- Alle danskere skal have gode muligheder for at komme ud og opleve naturen
- Naturens kvaliteter og muligheder skal synliggøres, og alle danskere skal have adgang til naturoplevelser
- Naturen tilhører alle, uanset ejerforhold på de enkelte matrikler
- Der skal være plads til en bred variation af naturoplevelser og aktiviteter i naturen
- Der skal gennemføres flere fredninger, som forbedrer offentlig adgang
- Der skal etableres flere områder, for eksempel national- og naturparker, som giver mulighed for flere naturoplevelser

- Der skal skabes mere natur både i by og på land for at give mennesker flere muligheder for at opleve naturen

Danmarks Naturfredningsforening anbefaler at

- Børn i institutioner, skoler, foreninger og i deres fritid tilbydes flere naturoplevelser og bedre rammer for at være i naturen
- Hele befolkningen får mulighed for at opleve naturen og den livskvalitet, nærheden til naturen giver
- Naturen tænkes ind som et grønt læringsrum i skolernes undervisning

Faktaboks:

De seneste 30 år er naturen i stigende grad blevet et redskab i uddannelsen af børn og unge. Flere og flere undersøgelser viser, at udeskoler og naturbørnehaver understøtter læring og trivsel. Forklaringen er blandt andet, at udendørs aktiviteter letter koblingen mellem teori og praksis.

DN boks

Hvis man gør det nemmere for borgerne at få adgang til naturen, vil det give samfundet en gevinst i form af bedre livskvalitet og bedre folkesundhed. Det at have nem og hurtig adgang til naturen er afgørende for, om borgene benytter naturen.

DN boks

Problemer med danskernes mulighed for adgang til naturen var en af årsagerne til, at Danmarks Naturfredningsforening blev dannet i 1911. Det blev formuleret i foreningens formålsparagraf, at foreningen vil virke til gavn for Danmarks natur og miljø og for befolkningens mulighed for gode naturoplevelser. Dog under forudsætning af, at beskyttelse går forud for benyttelse.

Danmarks Naturfredningsforening har udgivet en kystpolitik, en skovpolitik, en naturpolitik, en jagtpolitik og en landbrugspolitik, hvor spørgsmålet om adgang til naturen også behandles.

DN boks

I 2009 kortlagde Danmarks Naturfredningsforening børns brug af naturen. I projektet indgik en undersøgelse udført af Gallup, som viste, at børn i dag kun kommer halvt så meget ud i naturen, som deres bedsteforældre gjorde, da de var børn, og at kun hvert fjerde danske barn kommer dagligt i naturen. Til gengæld har nutidens børn flere fælles oplevelser med familien i naturen end tidligere. Tallene var nedslående, da man ved, at det at bevæge sig og opholde sig i naturen fremmer indlæring og giver gladere, sundere og mere selvsikre børn.

1. Brug naturen med omtanke

For at holde af naturen, må man have mulighed for at opleve den, derfor er et af Danmarks Naturfredningsforenings formål netop at give befolkningen nemmere adgang til naturområder.

Det at opleve naturen giver forståelse for naturen, som igen kan blive til et ønske om at beskytte naturen. DN mener, at alle skal have mulighed for at nyde og opleve den danske natur, men at det skal ske med omtanke; således at beskyttelse altid går forud for benyttelse.

Stort pres på naturarealerne kan give konflikter mellem brugerne – sociale skader – som i praksis overskygger friluftslivets påvirkning af naturen. Kun få af de danske arter, som er sjældne eller truede, er det som følge af friluftaktiviteter, og friluftslivet forvolder kun få ne-

gative fysiske effekter på naturen og dens organismer. Friluftslivets brug af naturen kan dog i enkelte tilfælde være den dråbe, der får bægeret til at flyde over i en natur, der også er presset af infrastruktur, opdyrkning, byudvikling med mere. Skaderne forvoldes primært af aktiviteter, hvor rovfugle, kolonirugende fugle, sæler og andre dyr kan blive forstyrret af for eksempel støj. Også mennesker, som sætter pris på stille naturoplevelser bliver forstyrret.

Når folk flytter til byerne, øges presset på byens grønne områder. Den bynære natur, skal rumme mange brugere og forskellige typer af aktiviteter, og der bliver sjældent mere natur, når byerne skal udvikles og fortættes. Parker og naturområder nær byerne er i stigende grad afgørende for, om borgerne kan komme ud i det fri. For at efterkomme den stigende efterspørgsel, bør der skabes mere natur, og mere robust natur, som kan klare byboernes mange udendørs aktiviteter.

Løse hunde opleves ofte som et problem af andre naturbrugere og lodsejere. I nogle offentlige skove og i flere kommuner har man indrettet indhegnede arealer beregnet til løse hunde. Det er et godt initiativ, men løser ikke altid problemerne med løse hunde uden for indhegningen. Løse hunde kan forrette stor skade på jordrugende fugle og på vildt i en skov og kan også skræmme besøgende væk, hvorfor myndighederne bør håndhæve at folk med hund færdes i naturen som beskrevet i lovgivningen.

Danmarks Naturfredningsforening mener at

- Adgang til og mulighed for ophold i naturen skal tilrettelægges, så stille områder og sårbare naturområder skånes, og der tages højde for dyrenes yngle- og rasteperioder.
- Det skal forebygges, at vild natur tæmmes, nedslides eller udnyttes.
- Der bør ikke opføres installationer i sårbar natur, som giver spor i form af bygninger og større anlæg.

Danmarks Naturfredningsforening anbefaler at

- Kommunerne skal planlægge friluftslivet med et stort udvalg af naturoplevelser.
- Friluft aktiviteter planlægges under hensyntagen til sårbar natur og truede arter.
- Aktiviteter, der skader naturen, herunder støjende aktiviteter, skal reguleres stærkt i både tid og rum.
- Det skal kun i særligt robuste områder være muligt at dyrke friluft aktiviteter, der medfører støj og slid på natur.
- Områder uden støj og lysforurening skal kortlægges og beskyttes - også i bynære skove.
- Myndighederne skal forbedre mulighederne for at færdes hensynsfuldt i naturen gennem etablering af flere stier.
- Myndighederne skal udarbejde en 'Adgangs ABC' til undervisningsbrug med vægt på både rettigheder og retningslinjer for hensynsfuld færden i naturen.
- Reglerne for at gå med hunde (både med og uden snor) skal håndhæves af myndighederne for at tage størst mulig hensyn til både sårbar natur og brugere af naturen.
- Der skal etableres flere nye naturområder, der er robuste nok til at indeholde faciliteter, der giver mulighed for naturformidling og for at opholde sig i naturen; f.eks. naturcentre, fugletårne og lignende.

Faktaboks: Mere grønt til hovedstadens borgere

Region Hovedstaden har i den Regionale Udviklingsplan 2012 besluttet at øge og forbedre de grønne og blå (vand) områder. Målet er ifølge planen "en attraktiv grøn region, hvor alle regionens borgere skal have mindre end ti minutters gang til et rekreativt område i 2020 (mod 94 procent i 2011). Hovedstadsregionens blå og grønne struktur skal øges til at udgøre minimum en tredjedel af regionens samlede areal i 2020 (mod cirka 27 procent i dag)."

Infoboks: Friluftslivets effekt på naturen

Friluftsrådet har kortlagt eksisterende forskning om friluftslivets effekt på naturen. Konklusionen er, at selvom mange dyre- og plantearter og naturområder påvirkes negativt af friluftslivet, er den samlede effekt af friluftslivet overordnet set positiv. Det skyldes, at friluftsliv giver interesse for at bevare naturen og øger interessen for naturforbedrende tiltag.

2. Adgang er for alle – men ikke altid

Danmarks arealer har i århundreder været omfattet af den private ejendomsret, men natur, som findes på tværs af ejendomsgrænser, kan ikke på samme måde tæmmes. Det samme gælder for naturoplevelser.

Vores fælles, værdifulde naturområder, kystlandskaber, nationalparker, skove m.v. skal kunne opleves af befolkningen. Derfor har Danmark siden 1917 gradvist, ved lov, forbedret befolkningens muligheder for at færdes i naturen - især i offentligt ejede områder. I privatejede naturområder, som udyrkede arealer, randzoner og skove, hvor ejendomsretten og udlejning af jagttrettigheder er en væsentlig barriere for fri adgang, står det dog fortsat dårligt til. Det gælder også adgang til naturområder, der er et resultat af offentlig støtte som for eksempel privat statsstøttet skovrejsning.

Adgangen til at færdes i det danske landskab er også blevet ringere. I takt med at landbruget er blevet koncentreret i større bedrifter, og jorden ejes af færre personer, er markveje og private fællesstier mange steder blevet nedlagt til fordel for større marker.

De færre muligheder for at færdes i naturen er dokumenteret i en undersøgelse fra Københavns Universitet, som f.eks. viser, at der i perioden fra 1954 til 2010 i udvalgte områder i Vejle er nedlagt op mod 50 procent af alle markveje og stier. Denne udvikling er dog blevet bremsset en anelse, da der i naturbeskyttelsesloven i 2004 blev stillet krav om, at nedlæggelse af veje og stier skulle godkendes af kommunen. Desværre indeholder loven ikke mulighed for, at borgere kan klage, hvis en kommune accepterer, at veje i landskabet nedlægges.

Når man er ude i naturen kan det være svært at gennemskue adgangsreglerne. Hvis stierne er ufremkommelige, og der er sat skilte op med "adgang forbudt", forhindrer det folk i at færdes i naturen. På trods af at skiltene ofte er ulovlige, skræmmer de folk væk. Skilte som derimod byder publikum velkommen og oplyser om, hvor i landskabet det er vigtigt at vise forsigtighed, kan omvendt være med til at forbedre adgangen til naturen.

Danmarks Naturfredningsforening mener at

- Befolkningen skal kende deres ret til at færdes i naturen for at kunne føle sig velkommen.
- Eksisterende adgangsveje, stier og markveje skal bevares og vedligeholdes, og der skal etableres flere stier, hvor man lovligt må færdes - især stier, der leder til eller fører gennem naturområder eller skaber sammenhæng til spor og ruter i landskabet.
- Adgangsreglerne skal kunne formuleres enkelt, så alle har en chance for at forstå reglerne.

Danmarks Naturfredningsforening anbefaler at

- Naturbeskyttelseslovens § 26a ændres, så en grundejer kun kan nedlægge veje og stier med en myndighedsafgørelse, der indeholder mulighed for klage.
- Kommunerne i kommuneplanlægningen kortlægger og forbedrer muligheden for adgang på både offentlige og private arealer.
- Gamle kirkestier og markveje, der er kulturspor i landskabet og har været brugt i mange generationer, bevares og genetableres der, hvor de er forsvundet, så vidt muligt.
- Naturplan Danmark skitserer de regionale og nationale stisystemer.
- Myndighederne gennemfører kampagner, som informerer om reglerne for adgang.

- Forbudsskilte godkendes af politi og kommunernes kultur- og naturafdelinger, og forbudsskilte oplyser også om, hvor det er lovligt at færdes til fods og på cykel.
- Skilte skal være retvisende, enkle og præcise og skal følge en fælles standard udarbejdet af Dansk Standard og Vejdirektoratet.
- Adgangsretten tinglyses, når et offentligt ejet areal sælges til private.
- Offentligheden sikres adgang til udyrkede områder, der modtager offentlig støtte eller er naturgenoprettede for offentlige midler. Det kan ske ved at skilte om adgangsmulighederne ved områderne og gennem offentlige stifortegnelser.
- Udlejning af offentlige arealer ikke må forhindre adgang på arealerne.

Faktaboks: "Adgang forbudt"-skilte er sjældent lovlige

Færdsel på gåben og cykel ad veje og stier i det åbne land kan kun forbydes af ejeren, hvis:

- færdslen er til gene for den erhvervsmæssige udnyttelse af ejendommen,
- hvis den i særlig grad generer privatlivets fred, eller
- hvis der er behov for beskyttelse af plante- og dyreliv.

(kilde: Adgang til veje og stier i det åbne land ifølge naturbeskyttelsesloven og mark- og vejfredsloven)

DN boks

DN foreslår, at myndighederne skaber et nationalt sammenhængende net af stier, som forbinder de vigtigste rekreative områder på tværs af kommunegrænser, sådan som det er beskrevet i statens udmelding til kommuneplanerne om adgang til det åbne land, naturen og kysten (afsnit 6,3).

DN boks

Mange privatejede arealer i Danmark, hvor der er lovlig adgang, er alligevel ofte svært tilgængelige. Det kan være en stor sø, borgere ikke kan komme ned til, fordi den er omkranset af dyrkede marker; eller det kan være private skove, der bliver lukket ved ændring af driften, eller er undtaget reglerne for offentlighedens adgang, fordi de er under 5 hektar. Det kan også være de mange arealer, der bliver hegned ind, på trods af at de ikke afgræsses. Listen er lang.

Faktaboks:

De fleste lodsejere frygter, at nye stier i landskabet vil give store gener. En ny undersøgelse viser dog, at stierne i praksis medfører meget få problemer for ejerne.

Faktaboks: Slut med bare at pløje stier op

Nedlæggelse af gennemgående veje og stier, nedlæggelse af veje og stier, der i øvrigt fører til de naturtyper, der er omfattet af §§ 22-25, og nedlæggelse af veje og stier, der fører til særlige udsigtspunkter, kulturminde og lignende, må tidligst ske fire uger efter, at ejeren har givet skriftlig meddelelse herom til kommunalbestyrelsen.

(Kilde: Naturbeskyttelseslovens § 26 a.)

3. Adgang ved vandet

Befolkningen har næsten fri adgang til landets 7300 kilometer kyststrækning. Det gælder både langs kysten og til den kystnære natur i baglandet, som er tilgængelig for befolkningen. Det er unikt i international sammenhæng og et fælles gode, som vi som samfund bør være stolte af og værne om.

Ved vandet er der mulighed for at nyde naturen og dyrke friluftssider som f.eks. badning, sejlads, surfing, cykelture, lystfiskeri og vandreture. Aktiviteter som får mange mennesker ud i

naturen. Denne mulighed for adgang bør fortsat gælde - både ved havet og fjordene, men også ved søer og vandløb, uanset om arealet er privat eller offentligt ejet. Dog kan behovet for at beskytte naturen nogle steder betyde, at der ikke altid bør være adgang.

Danmarks Naturfredningsforening arbejder for, at det fortsat skal være muligt for alle at opleve det barske klitlandskab i vest, de skovklædte fjorde mod øst og de flade strandenge med det rige fugleliv ved Vadehavet og andre lave kyster. Desværre er der flere steder langs landets kyststrækninger spærret for den frie adgang, både lovligt og ulovligt. Det kan f.eks. være kystsikringsanlæg, der blokerer for adgang, eller veje der går ned til selve kysten, som er spærrede eller nedlagte. Spærringerne ses både som skræmmeskilte og som fysiske barrierer.

Danmarks Naturfredningsforening mener at

- Der skal være adgang til at færdes ved og på havet, fjorde og større søer, så længe naturen ikke lider skade. Dog skal der sikres fred for dyreliv samt yngle- og rastefugle, ved at øer og holme kan friholdes for færdsel.
- Det skal være muligt at gå i land og tage ophold på bredden af søer og langs vandløb, som er egnede til sejlads, og hvor der i forvejen er offentlig adgang.
- Kystsikring må ikke forhindre fri og ubesværet adgang og overflødige kystsikringer, og anden spærring for fri adgang langs kysten skal fjernes.
- Befolkningens mulighed for brug af naturen og for at færdes langs kyster, søer og vandløb må ikke forhindres af byggeri.

Danmarks Naturfredningsforening anbefaler at

- Tilladelse til kystsikring eller byggeri af diger skal indeholde krav om, at man samtidig forbedrer adgangsmulighederne.
- Tilladelse til byggeri af nye moler og broer, skal indeholde krav om offentlig adgang de steder, hvor det er muligt at skabe adgang fra et offentligt areal.
- Myndigheder etablerer trampestier, som giver bedre mulighed for adgang til søer og vandløb. Adgang til at færdes til fods omkring søer er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og adgang langs vandløb med en bredde på mindst to meter skal desuden sikres gennem en ændring af naturbeskyttelsesloven.
- Kystdirektoratet i samarbejde med kommunerne udpeger områder, hvor støjende og forstyrrende friluftsliv til vands kan foregå.
- Brugen af hurtiggående og støjende motorfartøjer på vandet reguleres stærkere og kun foregår i særligt udpegede, robuste områder.

Faktaboks: Adgang langs kysten siden 1917

Med Naturfredningsloven fra 1917 fik danskerne adgang til kysterne. Adgangen afhang dog af, om der forinden var rejst krav om adgang, og om kravet var accepteret af fredningsnævnet. Desuden måtte man kun gå langs vandet og ikke tage ophold, ligesom man må i dag. Med Naturfredningsloven fra 1937 fik Danmark strandbeskyttelseslinjen, som friholdt kysten 100 meter ind i landet for bebyggelse. Loven har sikret, at landskabet nær kysten i dag er næsten fri for byggeri. Siden da er beskyttelseslinjen langs de danske kyster blevet udvidet til et 300 meter bredt bånd langs kyster og fjorde i det åbne land. Adgangen er dermed sikret yderligere. Man kan dog stadig finde skilte med "Adgang forbudt" på private strandarealer, på trods af det siden 1916 har været ulovligt at forhindre eller vanskeliggøre adgangen til stranden (med mindre arealet før 1916 var udlagt som have eller inddraget til erhvervsvirksomhed).

Historieboks:

- 1911: DN dannes, med øget "adgang til naturen" som et af de primære fokusområder
- 1917: Første Naturfredningslov sikrer adgang langs kysterne
- 1937: Strandbeskyttelseslinje på 100 m indføres
- 2001: Strandbeskyttelseslinjen udvides til 300 m

4. Adgang i skovene

Den frie adgang til og i de offentlige skove er et stort aktiv for befolkningens friluftsliv. Skovene er et af de steder, som flest danskere besøger og bruger i deres fritid, og skal derfor rumme mange forskellige funktioner. Adgangen til skovene må derfor indrettes herefter. Desværre er der dele af Danmark, hvor fraværet af statsskove gør det meget svært for brugerne at færdes ubesværet i skovene.

I dag skal skovene kunne udfylde rollen både som erhvervsarealer for træproduktion og som rekreative områder for befolkningen. Det fungerer langt de fleste steder udmærket, men i private skove har befolkningen strengt taget kun adgang til færdsel på veje og stier om dagen og kun, hvis de er over fem hektar, på trods af at mange af disse private skove er rejst med offentlige tilskud.

DN arbejder for at forbedre adgangsmulighederne i de private skove, så befolkningen får bedre muligheder for adgang og oplevelser. Der skal dog ikke være adgang overalt, og der skal ikke være adgang på alle tidspunkter. Der bør f.eks. ikke være natfærdsel i nærheden af beboelse, og det skal fortsat være muligt at lukke dele af skove ved jagt og skovningsarbejde eller af hensyn til sjældne arter eller truet natur. Den rekreative brug af skoven kan og skal ske under hensyn til både sårbar natur og værdifuld produktion.

DN mener at

- Retten til at færdes i private skove skal udvides, så det bliver lovligt at færdes til fods og at gøre kortvarigt ophold på let tilgængelige arealer, der ligger som en ubeplantet bræmme langs veje og stier. Det samme skal gælde for udyrkede arealer i private skove.
- Det skal være muligt at færdes i de private skove hele døgnet.
- Der bør findes statsskove i alle landsdele, således at det er muligt at komme til en statsskov på under ½ times kørsel.

Danmarks Naturfredningsforening anbefaler at

- Naturbeskyttelseslovens regler for adgang i private skove ændres, så der bliver øget mulighed for færdsel til fods.
- Forbuddet mod adgang til skove under fem hektar ophæves, når der er lovlig adgang hen til skoven.
- Naturbeskyttelseslovens regler om adgang udvides med en ret til reguleret teltning i alle offentligt ejede skove.
- Staten opprioriterer etablering af flere og nye statsskove.
- Staten stopper salget af eksisterende skov- og naturarealer.

Infoboks: Statsskovene inddeles

Naturstyrelsen har i 2013 gennemført en zonerings af skovene i tre niveauer alt efter graden af aktiviteter. De tre typer er: Stillezonen, Facilitetszonen og Friluftszonen. Intentionen er, at det skal hjælpe Naturstyrelsen med at skabe tilbud og øge kvaliteten både for dem, der ønsker at vandre stille rundt i skoven, og for dem, som har behov for større faciliteter, som for eksempel mountainbikeruter eller ridestier.

Faktaboks: Mange danskere kender ikke reglerne i skovene

I statsskovene er det tilladt at færdes til fods uden for veje og stier. Det ved 57 procent af befolkningen, men 29 procent mener ikke, at det er tilladt, og 14 procent svarer, at de ikke ved, hvad der er tilladt.

Infoboks: 1-2-3-princippet om fri teltning

I mange af statens skove må man slå sit telt op og overnatte uden at søge tilladelse i forvejen. Det er kun tilladt at overnatte én nat samme sted, og man må højst slå to telte op. Teltene må højst være trepersoners telte. Således kaldes reglen også for 1-2-3-princippet. Teltene skal opstilles uden for synsvidde fra drifts- og beboelsesbygninger, herunder f.eks. naboer og campingpladser, samt bilveje. Teltning er ikke tilladt på de strande og klitter, som hører til visse skovområder. Efter endt brug skal man rydde op efter sig og tage sit affald med. Ordningen, der siden 2004 har gjort det muligt at slå telte op i 145 skove, er blevet positivt modtaget.

5. Adgang i det åbne land

Naturbeskyttelsesloven har forskellige regler for adgang i det åbne land afhængigt af, om arealet er dyrket eller udyrket. Befolkningen har f.eks. ret til at færdes på udyrkede arealer, på ikke-hegnede private arealer, samt hegnede arealer uden græssende dyr. For mange mennesker, kan det dog være svært at skelne et dyrket areal fra et udyrket areal.

Danmarks Naturfredningsforening er enig i, at der skal være forbud mod færdsel på dyrkede marker, hvis det er tydeligt, at de er dyrket eller tilplantet med en afgrøde. Men retten til adgang bør udvides til at omfatte arealer, hvor færdsel til fods ikke skader arealet. Det kan være afpudsede arealer (man slår græsset men lader det ligge), overdrevsarealer eller langs levende hegn, hvortil der er lovlig adgang og hvor det er muligt at gå.

I dag kan jordejerne i mange tilfælde forhindre adgang ved at hævde, at et areal er dyrket. Det er derfor vigtigt at få præcise definitioner for, hvornår et areal er dyrket, som i praksis gør det nemt af befolkningen at se, hvor man må færdes i landskabet.

Det betyder ikke nødvendigvis, at der skal være adgang til alle arealer til enhver tid. Hensyn til naturbeskyttelse og drift (f.eks. "landbrugsarealer under plov") må nødvendigvis også prioriteres over retten til adgang.

DN mener at

- Det skal være muligt at færdes til fods på alle uhegnede udyrkede arealer i det åbne land uanset ejerforhold
- Flere arealer skal gøres tilgængelige for færdsel til fods, herunder randzoner og større levende hegn, hvis der er lovlig adgang hen til arealet, og hvis der er plads til at færdes uden at ødelægge afgrøder.
- Det skal være muligt helt eller delvist at lukke for adgang til områder i perioder, hvor det kan dokumenteres, at naturen eller specifikke arter er særligt sårbare.

Danmarks Naturfredningsforening anbefaler at

- Begrebet "udyrkede arealer" præciseres, så også afpudsede græsmarker indgår i naturbeskyttelseslovens regler som udyrkede og dermed gøres tilgængelige til fods.
- Reglerne i naturbeskyttelsesloven justeres, så det bliver lovligt for fodgængere at færdes på marker uden afgrøder, herunder stubmarker, langs skovbryn og langs levende hegn og markskel, hvis der er lovlig adgang dertil fra sti eller vej, og hvis man kan gå der uden at beskadige afgrøderne.

DN boks: Udyrkede arealer

Hvis et areal slås, og plantematerialet fjernes, vil færdsel efterfølgende ikke være til gene for landbrugsdriften. Danmarks Naturfredningsforening mener derfor, at sådanne afpudsede arealer skal betragtes som udyrkede arealer.

Faktaboks – Færdsel i randzoner giver få problemer

Da randzoner per definition er udyrkede arealer, betyder det at offentligheden frit må færdes her. Landbruget har dog siden randzonernes tilblivelse skabt megen furor i medierne omkring de fysiske skader, de mener den offentlige adgang vil forvolde. Men er det virkelig så problematisk som den megen debat i medierne har antydnet? Nej, ikke ifølge en nylig undersøgelse fra Københavns Universitet fra 2011, der vurderer slitage af færdsel langs 16 vandløb. Konklusionen er, at færdsel langs vandløbene giver minimal fysisk slitage. Den biologiske skadevirkning er dog ikke undersøgt.

Referencer

- Adgangsudvalget (2001). Betænkning fra Adgangsudvalget, Skov- og naturstyrelsen, Miljøministeriet 12.10.2001.
- Braunstein, E.M., Lassen, J.N. og Præstholm, S. (2011). Fakta og myter om stier – erfaringsopsamling for bedre rekreative stier, sammenfatning. Landskabsværkstedet.
- Danmarks Naturfredningsforening. En sikker vej til gode naturoplevelser.
- Danmarks Naturfredningsforening (2009). Slip børnene fri i naturen, DN Tema, 1. årgang nr. 02.
- De Økonomiske Råd (2014). Arbejdsrapport 2014:1, Den rekreative værdi af naturområder i Danmark. De Økonomiske Råds Sekretariat.
- Friluftsrådet (2013). Fakta om friluftslivet i Danmark. Friluftsrådet april 2013.
- Frank Søndergaard Jensen og Tilde Tvedt (November 2012) Friluftslivets samfundsværdi. Oplevelser og aktiviteter i naturen er vigtige goder.. Redaktion: Tekstbidrag: Frank Søndergaard Jensen, Sandra Gentin, Lene Lottrup, Ulrika K. Stigsdotter, Niels Ejbye-Ernst og Erik Mygind. Skov & Landskab, Københavns Universitet.
- Fritzbøger, Bo (2005): "Har der været allemandsret i Danmark?"
- Grahn, P. & U.K. Stigsdotter (2003): Landscape Planning and Stress. Urban Forestry & Urban Greening, Vol. 2,1:1-18.
- Hansen, K.B. & T.S. Nielsen (2005): Natur og grønne områder forebygger stress. Københavns Universitet, Skov & Landskab.
- Larsen, Jens Erik (2011): Adgangsveje i Landskabet. Danmarks Naturfredningsforening.
- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2013) Vejledning om randzoner og kompensati-on. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, januar 2013.
- Nielsen, T.S. & K.B. Hansen (2006): Nearby nature and green areas encourage outdoor activities and decrease mental stress. CAB Reviews: Perspectives in Agriculture, veterinary Science, Nutrition and natural resources 2006; 069.
- Ole Hjort Caspersen (2011) Udviklingen i markveje 1954-2010. Skov og Landskab, Videnstjenesten.
- Ole Hjort Caspersen og Frank Søndergaard Jensen, F.S. (2011) Færdsel langs danske vandløb, slitage langs bred og brink. Skov- og Landskab, Videnblad 6.1-75. September 2012
- Paltved-Kaznelson, Celia (2009) "Natur i generationer". Udført af Gallup for Danmarks Naturfredningsforening september.
- Thomas B. Randrup, Jasper Schipperijn, Berit Ipsen Hansen, Frank Søndergaard Jensen og Ulrika K. Stigsdotter (2008). Sammenhæng mellem grønne områders udtryk og brug set i forhold til befolkningens sundhed. Natur og sundhed. Park- og landskabsserien 40/2008.
- Tind, E.T. & Agger, P. (2003): Friluftslivets effekter på naturen i Danmark. Roskilde Universitetscenter & Friluftsrådet.

Wilhelmudvalget. 2001. Natur, økonomi & velfærd. Rapport fra Wilhelmudvalgets arbejdsgruppe vedrørende økonomi & velfærd. Wilhelmudvalget, Miljøministeriet, København

Hjemmesider

Bekendtgørelse om offentlighedens adgang til at færdes og opholde sig i naturen

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=139348>

Friluftseffekter: www.friluftseffekter.dk

Friluftsrådet: <http://www.friluftsradet.dk/indhold/friluftspolitik/adgang.aspx>

Information om adgangen til randzonerne: <https://randzoner.dk>

Mark- og vejfredsloven: <http://retsinformation.w0.dk/Forms/R0710.aspx?id=8560>

Naturbeskyttelsesloven: <http://retsinformation.w0.dk/Forms/R0710.aspx?id=127104>

Naturstyrelsens adgangsvejledning: <http://www.naturstyrelsen.dk/Naturoplevelser/Adgang/>

Naturstyrelsens hjemmeside med naturruter: <http://udinaturen.naturstyrelsen.dk/udinaturen/>

Randzonenloven: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=140516>

Spor i landskabet: <http://www.spor.dk/>